

Satakunnan teollisuuden kasvuohjelma Teollisuuspilotti

Esitys teollisuuden kehittämisohjelmaksi Satakunnassa

Satakunnan teollisuuden kasvuohjelma – Teollisuuspilotti

Esitys teollisuuden kehittämisohjelmaksi Satakunnassa

Tekijät:
Janne Vartia
Sami Leppimäki

Taitto:
Satakuntaliitto Sami Suominen

Kannen kuva: Boliden Harjavalta, Antti Partanen

Satakuntaliitto
Print ISBN 978-952-5862-54-6
Pdf ISBN 978-952-5862-55-3
ISSN 0789-6824
Satakuntaliitto 2016

Mukana olevat tahot:

SATAKUNNAN
KAUPPAKAMARI

RAUMAN
KAUPPAKAMARI

Prizztech

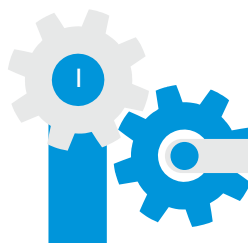

PORI

SATAKUNTALIITTO

Sisällys	
Saatesanat	2
1. Teollisuuspilotin tausta	4
1.1. Satakunnan monipuolinen teollisuus	4
1.2. Merkittävät teollisuuspuistot	4
1.3. Teollisuuspilotin liitynnät	4
2. Teollisuuspilotin tavoite	6
2.1. Teollisuuden kasvu, kilpailukyky, uudistuminen ja älykäs erikoistuminen	7
2.2. Teollisen toiminnan turvaaminen, kasvun hidasteiden minimoiminen ja ennakoiva rakennemuutos	7
3. Teollisuuspilotin toteuttajat	7
4. Teollisuuspilotin toimenpiteet	8
4.1. Teollisuuspuistot innovaatioalustana	8
4.2. Teollisuuspuistot investointikohteena ja toimintaympäristönä	11
4.3. Teollisuuspuistot työelämän uudistajana	15
5. Ohjelman toteutusprosessi	16
6. Teollisuuspilotin uutuusarvo	18
7. Valtion rooli	18
Työryhmä	19
Lähteet	19

Saatesanat

Mikä on Satakunnan Teollisuuspilotti?

Satakunnan Teollisuuspilotti on alueellinen tahtotila. Teollisuuspilotti on ohjelmajulistus satakuntalaisen teollisuuden ja sen uudistumisen merkityksestä kohdistuen etenkin maakunnan teollisuuspuistoihin. Teollisuuspilotti nostaa teollisuuden kannalta keskeiset kehitettävät asiat esille. Teollisuuspilotti on valmisteltu laajassa yhteistyössä keskeisten yksityisten toimijoiden (mm. Kauppakamarit) sekä julkisten (Satakuntaliitto, Satakunnan ELY, kaupungit ja kunnat) kesken.

Satakunta on Suomen teollistuneimpia maakuntia. Satakunnassa teollisuuden osuus arvonlisäyksestä on 25,4 % ja maassa keskimäärin 16,9 % (v. 2013). Teollisuuden osuus työpaikoista on Satakunnassa 19,6 % ja maassa keskimäärin 12,9 % (31.12.2014). Teollisuuden osuus arvonlisäyksestä on 25% ja investointitaso korkea. Viime vuosina Satakunnassa on tehty noin 1 miljardin euron suuruiset teolliset investoinnit ja suunnitteilla on yli miljardin investoinnit. Ulkomaankaupan vaihtosuhte on kaksinkertainen muuhun Suomeen nähden. Satakunta on avoin, vientiveton ja kansainvälinen maakunta. Olemassa olevaa teollisuutta halutaan uudistaa ja olemassa olevan osaamisen varaan voidaan rakentaa myös uutta toimintaa.

Satakunnan Teollisuuspilotti on uudenlaista vuorovaikutusta. Teollisuuspilotin toteutukseen laaditaan painopisteisiin perustuva vuosittainen työsuunnitelma (2016-19), jossa tarkennetaan kehittämis- ja yhteistyöprosessin keskeiset vaiheet sekä toteutuksen vuosittaiset tavoitteet ja kärkiteemat – ja hankkeet. Ohjelmadokumentista poimittuja kärkiteemoja ja -hankkeita työtetään eteenpäin keskustelujen, työpajojen ja seminaarien sekä käytännön kokeilujen avulla.

Satakunnan Teollisuuspilotti on uusia avauksia, pilotointeja ja käytännön tekemistä. Teollisuuspilotissa esiin nostettuja asioita viedään eteenpäin, kokeillaan ja pilotoidaan eri rahoituskanavien kautta. Teollisuuspilotissa hyödynnetään Satakunnan AIKO-rahoitusta, EU:n rakennerahastoja, kansallista rahoitusta ja yrityshankkeita. Käytännön tekemisen pohjautuu alueen vahvuuksiin ja osaamis-pohjaan. Tekeminen ja uudet avaukset voivat kohdistua myös esim. säädösten ja normien sujuvoittamiseen sekä uusien toimintatapojen ja –mallien luomiseen.

Satakunnan Teollisuuspilotti – näistä teemoista aloitamme (vuoden 2016 työsuunnitelma):

1. Teollisuuspuistot innovaatioalustana
 - Luodaan ja testataan mallia, miten teollisuuspuistot toimivat kasvua lisäävänä ja kilpailukykyä parantavana uuden liiketoiminnan kasvuympäristönä (TEM).
2. Teollisuuspuistot toimintaympäristönä
 - Kasvun mahdollistavien, teollisuuspuistot yhteen kytkevien älykkäiden logististen ratkaisujen kehittäminen (LVM ja LiVi).
 - Ympäristöalan tiivistyvä kehityskumppanuus ja dialogi teollisuuteen liittyvissä ympäristökysymyksissä (YM).
3. Teollisuuspuistot työelämän uudistajana
 - Käynnistämme keskustelun Opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa miten räätälöity erikoiskoulutus mahdollistaa joustavat opintopolut yritysten tarpeisiin.

Satakunnan Teollisuuspilotti luo pohjaa yritysten omaehtoiselle kehittämiselle. Houkutteleva toimintaympäristö luo edellytyksiä omaehtoiselle kehittämiselle ja investoinneille. Teollisuuspilotti tukee yritysten aktivoitumista. Teollisuuspilotissa hyödynnetään julkinen ja EU-tuki hankkeisiin esim. TEKES, TEM ja EIR:n ESIR.

Satakunnan Teollisuuspilotin valmisteluprosessi on osoitus toimivasta yhteistyöstä ja halusta uudistaa satakuntalaista teollisuutta. Kiitämme kaikkia valmisteluprosessissa mukana olleita. Toivomme yhteisten tavoitteidemme etenevän myönteisesti. Kutsumme ministeriöt ja virastot mukaan yhteiseen kehittämistyöhön teollisuuden kilpailukyvyyn kehittämiseksi ja kasvun luomiseksi.

Satakunnan Teollisuuspilotti luo pohjaa yritysten omaehtoiselle kehittämiselle. Houkutteleva toimintaympäristö luo edellytyksiä omaehtoiselle kehittämiselle ja investoinneille. Teollisuuspilotti tukee yritysten aktivoitumista. Teollisuuspilotissa hyödynnetään julkinen ja EU-tuki hankkeisiin esim. TEKES, TEM ja EIR:n ESIR.

Satakunnan Teollisuuspilotin valmisteluprosessi on osoitus toimivasta yhteistyöstä ja halusta uudistaa satakuntalaista teollisuutta. Kiitämme kaikkia valmisteluprosessissa mukana olleita. Toivomme yhteisten tavoitteidemme etenevän myönteisesti.

Kutsumme ministeriöt ja virastot mukaan yhteiseen kehittämistyöhön teollisuuden kilpailukyvyyn kehittämiseksi ja kasvun luomiseksi.

Porissa 9.11.2016

Joni Hautojärvi
puheenjohtaja
Satakunnan kauppakamari

Kari Pasanen
puheenjohtaja
Rauman kauppakamari

Marja Karvonen
ylivohtaja
Satakunnan ELY-keskus

Pertti Rajala
maakuntajohtaja
Satakuntaliitto

Aino-Maija Luukkonen
kaupunginjohtaja
Porin kaupunki

Kari Koski
kaupunginjohtaja
Rauman kaupunki

Risto Liljeroos
toimitusjohtaja
Priztech Oy

Jyrki Peltomaa
kaupunginjohtaja
Huittisten kaupunki

Marko Rajamäki
toimitusjohtaja
Pohjois-Satakunnan
kehittämiskeskus Oy

Markku Kivinen
toimitusjohtaja
Satakunnan yrittäjät ry

Jari Lehmusvaara
toimitusjohtaja
Satafood ry

Teija Kirkkala
toimitusjohtaja
Pyhäjärvi-instituutti

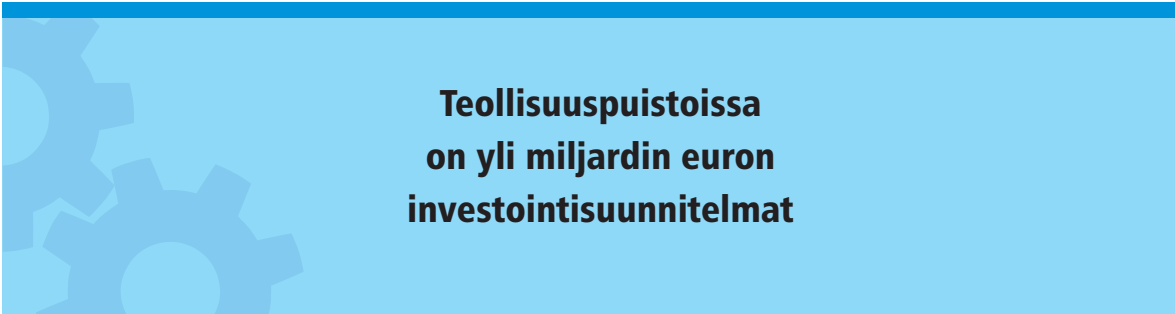
1. Teollisuuspilotin tausta

1.1. Satakunnan monipuolinen teollisuus

Satakunta on Suomen teollistuneimpia maakuntia, jossa teollisuuden osuus arvonlisäyksestä vuonna 2013 oli 25%. Historiastaan johtuen Satakunta on teolliselta luonteeltaan hyvin avoin, vientivetoinen ja kansainvälinen maakunta. Ulkomaankaupan vaihtosuhde alueella on kaksinkertainen maan keskiarvoon verrattuna. Satakunnassa elää vahva teollinen perinne ja elinkeinoelämän perustan muodostaa nykyäänkin monipuolinen teollisuus. Kaikki Suomen kansantalouden kannalta tärkeät teollisuudenalat, kuten teknologia-, kone- ja metalli-, energia-, elintarvike- ja metsäteollisuus ovat Satakunnassa vahvasti edustettuna. Teollisuuden monipuolisuus on ollut Satakunnalle etu ja suojaa sitä suhdannevaihteluilta.

1.2. Merkittävät teollisuuspuistot

Satakunnassa sijaitsevia kansallisesti merkittäviä teollisuuspuistoja ovat Kupariteollisuuspuisto ja M20 Industrial Park Porissa, Seaside Industry Park Raumalla, Suurteollisuuspuisto Harjavallassa, Kirkkokallion agroekologinen teollisuuspuisto Honkajoella sekä Etelä-Satakunnan elintarvikeyritysalueet. Alueen vientivetoisen teollisuuden kasvu näkyy myös Suomen kansantalouden kehittämisessä. Teollisuuspuistot työllistävät Satakunnassa 8000-9000 työntekijää ja investointisuunnitelmia teollisuuspuistoissa sijaitsevilla yrityksillä on yli 1,3 mrd. euron edestä. Teollisuuspuistot tarjoavat hyvän innovaatioalustan teollisen kilpailukyvyn parantamiseen ja uusien ratkaisujen luomiseen.

**Teollisuuspuistoissa
on yli miljardin euron
investointisuunnitelmat**

Teollisuuspuistot ja -alueet ovat muodostuneet yritysten yhteisten etujen pohjalta maankäytön ja logistiikan tukemana. Puistot ovat syntyneet yhdyskuntarakenteen tukemana olemassa olevan teollisuuden ja keskittymien pohjalta ja oivien liikenneyhteyksien varrelle. Nykymuotoisissa teollisuuspuistoissa yritykset hyötyvät yhteistoiminnasta hyödyntäen tehokkaasti puiston tarjoamaa yhteistä infrastruktuuria. Myös logistiikassa, materiaalivirtojen hallinnassa, hankintatoimessa, alihankinnassa ja toimittajissa sekä tukitoiminnoissa voidaan saavuttaa jaettuja resursseja hyödyntäen kasvavia synergiaetuja. Teollisuuspuistojen jatkokehittämisessä on tarpeen optimoida toimintamalleja edelleen esimerkiksi teollisuuspuistojen fyysisen ympäristön, yhteisen verkostomaisen toimintatavan ja liiketoimintamahdollisuuksien sekä markkinoinnin osalta. Innovaatiotoiminta ja tuotekehitys ovat toimintoja, joissa voidaan teollisuuden ja korkeakoulujen yhteisillä piloteilla saavuttaa potentiaalisesti suuria hyötyjä.

1.3. Teollisuuspilotin liitynnät

Satakuntalaisen teollisuuden tulevaisuuden näkymiä on linjattu Satakunnan ja Rauman kauppakamarien aloitteesta yrityslähtöisellä valmistelulla vuonna 2013 laaditussa Teollisuusvisio 2020-ohjelmassa, jossa päämääräksi asetettiin alueellisten toimijoiden tuloksellisempi vuorovaikutus, Satakunnan teollisuuden roolin vahvistaminen Suomen teollisuuspolitiikassa ja teollisuusyritysten voimakas omaehtoinen uusiutuminen. Yksi vision kärkiteemoista on "vankempaa synergiaa ja tulosta teollisuuspuistoista". Satakunnan teollisuuspilotti tukeutuu Teollisuusvision 2020-ohjelman näkemyksiin ja toteuttaa sen tavoitteita. Maakunnassa vallitsee yhteinen näkemys kehittämistarpeista ja hallitusohjelmatavoitteista sekä vahva tahtotila teollisuuden uusiutumisen tukemisesta.

Rauma Seaside Industry Park Jenni Mäenpää. Kuva: Antti Partanen

Kuva 1. Satakunnan teollisuusvisiota toteuttavat teemat ja päämäärät (Satakunnan Teollisuusvisio 2020).

Teollisuuden uusiutuminen on myös Satakunnan maakuntaohjelman kärkitoimenpiteitä. Teollisuuspilotti tukee ja syventää maakuntaohjelmaa.

Teollisuuspilotti kytkeytyy Porin kaupunkiseudun Työ- ja elinkeinoministeriöön kasvusopimusmenettelyn puitteissa tammikuussa 2016 tekemään Teollisuuskäytävä –hakemusehdotukseen. Teollisuuskäytävä ja Teollisuuspilotti muodostavat kokonaisuuden teollisuuden uudistumisessa ja toimintaedellytysten kehittämisessä.

Teollisuuspilotti kytkeytyy teemallisesti Etelä-Suomen 13 kaupungin ja kuuden maakunnan Pohjoinen kasvuvyöhyke yhteistyöverkostoon, jonka puitteissa on tehty ehdotus Työ- ja elinkeinoministeriön kasvusopimusmenettelyyn. Kasvuvyöhyke kokoaa alueellaan valtion, kaupunkien, elinkeinoelämän sekä tutkimus- ja kehitysorganisaatioiden keskeiset edustajat rakentamaan uutta liiketoimintaa, työpaikkoja ja elinvoimaa Suomeen. Pohjoisen kasvuvyöhykkeen tavoitteena on mm. kasvattaa Suomen kilpailukykyä vientimarkkinoilla, luoda kestäviä liikenne- ja kuljetuspalveluita, lisätä innovaatiotoimintaa ja yhteistyötä sekä vahvistaa Suomen houkuttelevuutta elinkeinoelämän toimintaympäristönä. Pohjoisen kasvuvyöhykkeen strateginen painopiste vuosina 2016–2018 on elinkeinoelämän kannalta keskeisten kuljetusketjujen ja logistiikkaratkaisujen kehittäminen yli hallinnollisten tai alueellisten rajojen.

Teollisuuspilotti linkittyy seutukaupunkien Työ- ja elinkeinoministeriöön valmistelemaan Seutukaupungit – Soveltamisen mestarit (Seutu-ohjelma) AIKO-rahoitushakemukseen, jossa Rauman ja Huitisten kaupungit ovat mukana. Teollisuuspilotti kytkeytyy aihepiirillään myös Satakunnan Ennakoivan Rakennemuutoksen (ERM) –varautumissuunnitelmaan.

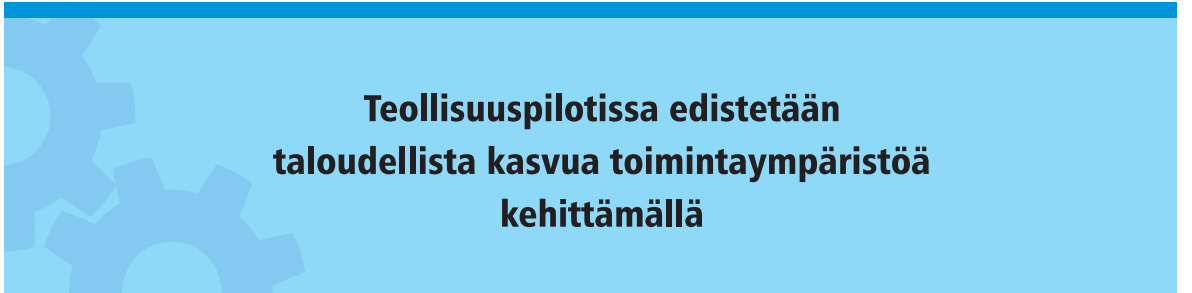
2. Teollisuuspilotin tavoite

Tavoitteena on toteuttaa vuosina 2015–2019 Satakunnan teollisuuden kasvuohjelma - Teollisuuspilotti. Teollisuuspilotissa hyödynnetään Satakunnan monipuolista teollisuusrakennetta ja Satakunnassa sijaitsevia teollisuuspuistoja innovaatiotoiminnan kehitysalustoina, kehitetään teollisuuspuistoja toimintaympäristönä ja investointikohteena sekä hyödynnetään teollisuuspuistoja työelämän uudistajana. Kokeiluihin perustuvassa teollisuuden kasvuohjelmassa luodaan ja testataan teollista toimintaa monipuolisesti uudistavaa teollisuuspuistostrategiaa, jota voidaan soveltaa myös kansallisena toimintamallina. Tavoitteena on luoda maailman paras teollisuusalueisiin perustuva kokeilu ympäristö.

2.1. Teollisuuden kasvu, kilpailukyky, uudistuminen ja älykäs erikoistuminen

Teollisuuspilotin avulla edistetään taloudellista kasvua kehittämällä toimintaympäristöä. Kasvun mahdollistaa yritysten olemassa oleva liiketoiminta, uusien tuotteiden kehittäminen ja uusien liiketoiminta-alueiden löytäminen. Teollisuuspilotin toimenpitein parannetaan teollisuusyritysten kilpailukykyä ja edistetään uudistumista. Myös uudelleenteollistamisen teema on huomioitava teollisuuden uudistamisessa. Ohjelma tukee Euroopan Unionin Vanguard aloitetta ja sen puitteissa Satakunnan älykkään erikoistumisen tavoitteita, joista Teollisuuspilotti kytkeytyy etenkin resurssitehokkuuteen, merien toimintaympäristöön, ICT:een ja valmistavaan teollisuuteen. Keskeistä on tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan (TKI) volyymin kasvattaminen Satakunnassa sekä suuryritysten, pk-yritysten ja start-up yritysten tavoitteellinen yhteistyö. Myös koulutus- ja tutkimuslaitoksilla on merkittävä rooli uuden tiedon hyödyntämisessä, uusien teknologioiden soveltamisessa ja liiketoimintamallien kehittämisessä teollisuuspuistojen puitteissa. Teollisuuspuistoissa on erityismahdollisuus kehittää liiketoimintamalleja ”joint venture” pohjalta.

**Teollisuuspilotissa edistetään
taloudellista kasvua toimintaympäristöä
kehittämällä**

2.2. Teollisen toiminnan turvaaminen, kasvun hidasteiden minimoiminen ja ennakoiva rakennemuutos

Teollisuuspilotin tavoitteena on turvata teollisuuden toimintaedellytyksiä ja minimoida kasvun hidasteita sekä edistää ennakoivan rakennemuutoksen toimintatapaa. Teollisuuden toiminnan turvaamiseksi on tärkeää kehittää toimintaympäristöä tavalla, joka tukee yritysten kilpailukykyä, parantaa niiden toimintaedellytyksiä ja varmistaa toiminnan jatkumisen Satakunnassa. Kasvun hidasteiden poistamisessa ovat pääroolissa julkisten toimijoiden, kuten kuntien ja valtion, toimet maankäytön, asumisen, liikenteen ja koulutuksen sekä yleisen infrastruktuurin kaltaisissa teemoissa. Sääntelyn enustettavuus ja lupakäytäntöjen sujuvoittaminen ovat tärkeitä suotuisan toimintaympäristön osatekijöitä. Ennakoivassa rakennemuutoksessa (ERM) keskeistä on pyrkiä varautumaan rakennemuutoksiin ennalta elinkeinoja alueella aktiivisesti kehittäen, jolloin muutoksista aiheutuvat haitat pienenevät. Teollisuuspilotin tavoitteena on osaltaan toteuttaa ennakoidun rakennemuutoksen toimia, joilla vauhditetaan alueilla nopeita ja kokeiluluonteisia uusia toimenpiteitä sekä vahvistetaan yritysten kykyä sopeutua elinkeinorakenteen muutokseen.

3. Teollisuuspilotin toteuttajat

Teollisuuspilotti toteutetaan horisontaalisessa yhteistyössä eri ministeriöiden (esim. Työ- ja elinkeino-, Ympäristö- sekä Liikenne- ja viestintäministeriö), keskeisten virastojen (Aluehallintovirasto, ELY-keskus, Tekes, Tukes ja Liikennevirasto) ja satakuntalaisten toimijoiden kesken. Keskeisellä sijalla satakuntalaisista toimijoista ovat teollisuuspuistot ja niissä toimivat yritykset, elinkeinoyhtiöt (Pohjois-Satakunnan Kehittämiskeskus ja Prizztech), Satakunnan ja Rauman kauppakamarit, Satakuntaliitto, kunnat ja kaupungit sekä oppilaitokset (esim. Satakunnan ammattikorkeakoulu, Porin yliopistokeskus, Länsirannikon Koulutus Oy WinNova). Satakunnan ELY-keskuksen strategisissa tulosneuvotteluissa ministeriöt ilmoittivat halukkuutensa yhteistyöhön Teollisuuspilotissa. Ohjelman käytännön toteutus tapahtuu TKI-projekteissa, jotka edistävät ohjelmassa asetettuja tavoitteita. Projekteja voivat toteuttaa yhteistyössä satakuntalaiset julkiset toimijat ja yritykset kulloinkin käytettävien rahoitusinstrumenttien asettamien ehtojen puitteissa.

4. Teollisuuspilottin toimenpiteet

Satakunnan teollisuuspilotti on kokonaisuus, joka koostuu alueen ja ministeriöiden välisestä kumppanuuskeskustelusta, alueellisen valmistelu- ja toteutusryhmän toimesta tapahtuvasta ohjelman käytännön hallinnoinnista ja koordinoinnista sekä teollisuuden näkökulman ja substanssin ohjelmaan tuovista yritysryhmistä. Vuorovaikutteisessa ohjausprosessissa toteuttajat linjaavat yhdessä Teollisuuspilottin tavoitteita, koordinoivat ohjelman toimintaa ja evaluoivat tuloksia.

TEOLLISUUSPILOTTIN PAINOPISTEET OVAT:

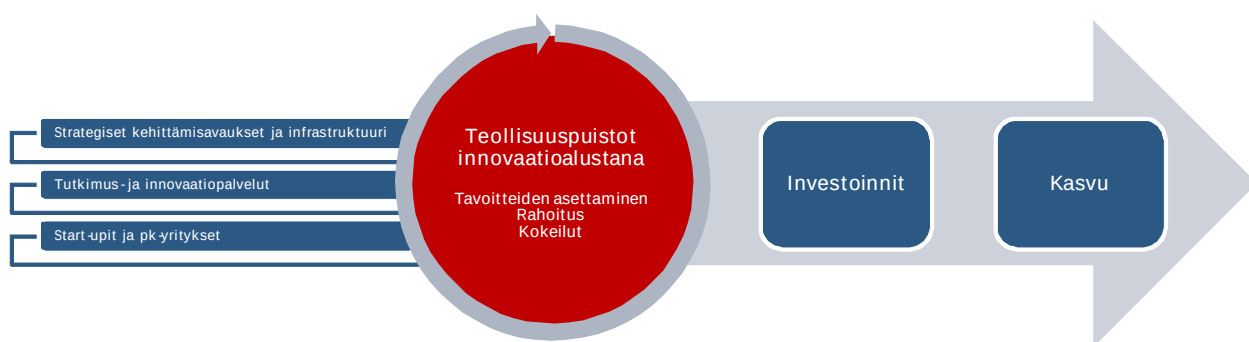
1. Teollisuuspuistot innovaatioalustana

2. Teollisuuspuistot investointikohteena ja toimintaympäristönä

3. Teollisuuspuistot työelämän uudistajana

4.1. Teollisuuspuistot innovaatioalustana

Teollisuuspuistot toimivat Teollisuuspilottissa innovaatioalustana, jossa teollisuusyritykset, pk-yritykset, start-up yritykset sekä koulutus- ja tutkimuslaitokset toimivat avoimen innovaation paradigman mukaisesti yhteisessä innovaatiotoiminnassa. Avoimessa innovaatiossa korostuu yritysten oman tuotekehityksen ja tutkimustoiminnan ulkopuolelta tulevan tiedon ja innovaatioiden merkitys. Suljetun innovaatioprosessin rinnalle on viime vuosina yhä merkityksellisemmäksi tekijäksi noussut uusien ideoiden ja teknologioiden jatkokehittäminen ulkopuolisten tahojen, kuten esimerkiksi start-up yritysten ja oppilaitosten kanssa.

Kuva 2. Teollisuuspuistot innovaatioalustana.

Toimenpiteet:

A1. Korkeakoulujen ja teollisuuden TKI-yhteistyön kehittäminen

Korkeakoulujen ja teollisuuden TKI-yhteistyötä kehitetään tarjoamalla eri toimijoille foorumeita, joissa ne voivat keskinäisessä vuorovaikutuksessa käsitellä kiinnostavia aiheita. Yhteisiä foorumeita voivat olla esimerkiksi projektien kautta järjestettävät seminaarit, yritysten ja korkeakoulujen yhteiset kehittämisyhteisöt, teemapäivät ja muut tapahtumat. Yhteisissä poikkitieteellisissä foorumeissa etsitään aktiivisesti ideoita, teknologioita ja toimintamalleja yrityksen ulkopuolelta yhdessä koulutus- ja tutkimuslaitosten kanssa tavoitteena uudenlainen arvonaluonti yritysten asiakkaille. Yhteistyössä pyritään tunnistamaan kehittämisaiheita, joita voidaan lähteä edistämään yhteisten hankevalmistelujen ja TKI-projektien kautta. Lisäksi etsitään keinoja hyödyntää avoimen innovaatiotoiminnan periaatteita ja

menetelmiä, joilla koulutus- ja tutkimuslaitosten uusin tieto ja osaaminen saadaan entistä laajemmin hyödynnettyä teollisuuden uudistumispyrkimyksissä. Teollisuudelle on löydettävä tartuntapintaa ja vastinpareja koulutus- ja tutkimuslaitoksista. Tässä ovat keskeisellä sijalla Porin yliopistokeskus neljän yliopiston eri yksiköiden sijaintipaikkana ja Satakunnan ammattikorkeakoulu uusine kampuksineen Raumalla ja Porissa. Teollisuuden uudistumisen kannalta yliopistokeskuksessa läsnä olevat teknilliset yliopistot, eli Aalto-yliopisto ja Tampereen teknillinen yliopisto, ovat tärkeitä. Satakunnan ammattikorkeakoulu profiloituu myös vahvasti teollisuuskorkeakouluksi. Samoin Turun yliopiston yksiköillä on teollisuuden kanssa tehtävän yhteistyön kannalta keskeinen asema. Teollisuuspilottissa luodaan kannustimet Aalto-yliopistolle suorittaa kansallista erityistehtäväänsä myös Satakunnan alueella. Tampereen teknillisen yliopiston suhteen kehitetään lisäksi Satakunnassa sijaitsevien yksiköiden (TTY Pori, IHA Rauma ja ELT Rauma) toimintaedellytyksiä. Teollisuuden toimintaedellytyksiä tukevan koulutuksen ja tutkimuksen osalta Teollisuuspilottilla on yhtymäkohtia myös Turku Future Technologies (TFT) -verkoston tavoitteisiin. Verkostossa on mukana useita koulutus- ja tutkimuslaitoksia sekä kaupunkeja, kuten mm. Rauman kaupunki.

Case: Teollisuuskorkeakoulu. Satakunnan ammattikorkeakoulu profiloituu Suomen korkeakoulujen joukossa teollisuuskorkeakouluksi painottaen uudistumista, vientiosaamista ja työvoiman toimintakykyä. Profiloitumista tukevat konetekniikan, automaation, energiatekniikan, logistiikan ja kansainvälisen liiketoiminnan koulutukset. SAMKin kansallisista vahvuusaloista erityisesti Automaatio ja Teollisuus 4.0, Logistiikka sekä Energiateknologia ovat tukemassa teollisen toiminnan uusiutumista ja kilpailukyvyn turvaamista. SAMK on teknologiasta ja ympäristöstä liiketoimintaa -osaamisen edelläkävijä.

Case: Satakunnan ammattikorkeakoulun TuotekehitysPaja. TuotekehitysPaja on Satakunnan ammattikorkeakoulun opiskelijoille suunnattu projektikokonaisuus, joka on saanut vaikutteensa Aalto-yliopiston Product Development Projectista. TuotekehitysPajassa opiskelijat suorittavat itsenäisesti ja vastuullisesti yrityksen määrittelemän toimeksiannon. Projektit ovat opiskelijoille ja yrityksille erinomainen yhteinen näytönpaikka ja mahdollisuus niin osaamisen kehittämiseen kuin verkostojen rakentamiseen.

A2. Suunnattu rahoituskokeilu alueellisten osaamiskeskittymien vahvistamiseen

Suunnattujen rahoituskokeilujen avulla vahvistetaan Satakunnan alueellisia osaamiskeskittymiä. Porin Kupariteollisuuspuisto ja Harjavallan Suurteollisuuspuisto muodostavat metallinjalostuksen ja metallurgian keskittymän. Yhdistämällä alueen yritysten osaamiseen Aalto-yliopiston materiaalitekniikan tutkimus, voidaan luoda uudenlainen osaamiskeskittymä. Rauman Seaside Industry Park on merkittävä meriteollisuuden ja metallirakentamisen osaamiskeskittymä, jossa on korkeatasoista arktisen laivanrakennuksen ja meritekniikan osaamista. Ulvilan automaatioalan huippuyritysten ympärille on syntynyt huomattava automaatio- ja sähkötekniikan sekä robotiikan satakuntalainen osaamiskeskittymä.

Case: Aalto-yliopiston metallurgia ja metallinjalostus. Aalto-yliopistolla ja Porin kaupungilla on sopimus monialaisesta kokeilevasta yhteistyöstä (Pori Urban Platform, PUPA). Sopimuksen puitteissa on lisätty Aalto-yliopiston ja satakuntalaisen teollisuuden yhteistyötä tärkeimmillä teollisuusalueilla mm. metallurgian ja metallien jalostuksen alalla. Ensimmäiset yhteiset kehityshankkeet ovat käynnistyneet (Metallialan Ympäristö- ja Kiertotalous METYK –hanke Tekesin INKA-ohjelmassa).

Case: Arktinen osaaminen ja offshore-toimiala. Offshore terminä viittaa merellä tapahtuvaan öljyn ja kaasun tuotantoon ja etsintään. Porilla on perinteisesti ollut kansainvälisesti tunnustettu asema offshore-toimialan keskuksena. Seudulla toimii edelleen monia alan johtavia yrityksiä. Offshore-toiminta edellyttää korkeita laatuvaatimuksia ja tulevaisuudessa yleistyvää arktisissa olosuhteissa operoiminen ja laajentuva vedenalaisteknologia nostavat vaatimustasoa entisestään. Porilla on mahdollisuus profiloitua arktisen osaamisen ja vaativissa olosuhteissa toimimisen osaamiskeskuksena.

A3. Teolliset symbioosit: uudet kiertotalous- ja ympäristöratkaisut

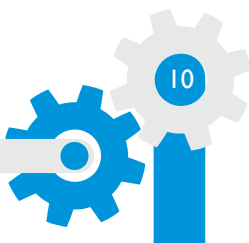
Satakunnan alueella sijaitsee runsaasti raskasta energiaintensiivistä teollisuutta, jolle resurssitehokkuuden mahdollistavat teolliset symbioosit sekä uudet kiertotalous- ja ympäristöratkaisut ovat erittäin tärkeitä teemoja. Resurssitehokkuutta syntyy teollisuuspuistoissa luonnostaan, kun asiat tapahtuvat fyysisesti toistensa lähellä. Ilmastonmuutos, hiilijalanjäljen minimointi, kestävän kehityksen haaste ja kiristyvät ympäristöystävällisyysvaatimukset luovat perusteet uuden kiertotalouden synnylle. Jätteiden syntyä vältetään resurssien käytön uudella tehokkuudella ja energian käyttöä pyritään minimoimaan kautta linjan. Kiristynyt lainsäädäntö ei kiertotalouden näkökulmasta ole yksinomaan rajoite, vaan se luo myös runsaasti uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Esimerkiksi aluksi äärimmäisen rajoittavaksi koettuun laivojen rikkidirektiiviin on vastaukseksi kehitetty uusia teknologiaratkaisuja ja niistä on syntynyt uutta liiketoimintaa. Ympäristöystävällisiä ratkaisuja tuottava cleantech-liiketoiminta on eräs keskeisistä teollisuuden kasvualoista.

Case: Rauman metsäteollinen biotalousekosysteemi: Raumalla kuljetaan metsäteollisuusyritysten ja kaupungin yhteistyön kehityksessä kohti uudenlaista biotalousekosysteemiä. Kaupungin keskustan tuntumassa meren rannalla toimii paperitehdas. Samalla tehdasalueella sijaitsevat myös sellutehdas ja mäntyöljytislaamo sekä voimalaitos. Tehdasalue vastaa jo nyt teollisuuden ja kaupungin jätevesien yhteispuhdistuksesta. Energiantuotannossa tehdasalueen yritykset tekevät tiivistä yhteistyötä ja voimalaitos toimittaa Rauman kaupungin tarvitseman kaukolämmön. Toiminta tukee Rauman kaupungin Hinku-hanketta hiilineutraalina kuntana, sillä tehdasalueen voimalaitoksen tuottamasta energiasta yli 90 % tuotetaan uusiutuvilla polttoaineilla.

Case: Resurssiviisas ruokaketju: Satakunnassa sijaitsee vahva elintarvikeklusteri, joka on edelläkävijä ruokaketjun kehittämisessä. Satakunnan vahvuutena ovat erityisesti pitkälle kehitetyt laatu- ja toimitusketjut raaka-aineiden sopimustuotannossa ja sekä valmistustekniikan korkea taso jalostavassa teollisuudessa. Elintarviketeollisuuden sivuvirroista suuri osa on perinteisesti mennyt rehuksi, kompostoitavaksi tai energianlähteeksi. Nyt Satakuntalainen elintarviketeollisuusklusteri on Pyhäjärvi-instituutin ja Satafood Kehittämisyhdistyksen toimesta vahvasti panostamassa resurssiviisaaseen ruokaketjuun, eli jätteiden synnyn minimoimiseen ja uudenaiseen hyötykäyttöön. Tuotannon sivuvirrat sisältävät useita arvokkaita ainesosia, joita jalostamalla saadaan elintarviketuotannolle taloudellista lisäarvoa. Tavoitteena on raaka-ainepohjaan rakentuen etsiä entistä tehokkaampia prosesseja ja markkinoida uusille biopohjaisille tuotteille. Resurssiviisas ruokaketju linkittyy vahvasti valtakunnalliseen biotalousstrategiaan.

Case: Kirkkokallion agroekologinen teollisuuspuisto: Pohjois-Satakunnassa Honkajoella sijaitseva Kirkkokallion agroekologinen teollisuuspuisto on osoitus pitkälle viedystä ekotehokkuusajattelusta. Teollisuuspuistokonsepti edustaa kehitystä teollisesta systeemistä kohti ekosysteemiä. Perimmäisenä tavoitteena on pyrkimys kohti kiertotaloutta, joka toteutuu energia- ja resurssitehokkain suljetuin järjestelmin. Teollisuuspuiston toiminta on resurssien käytön suhteen mahdollisimman pitkälle optimoitu. Yritykset hyödyntävät toinen toistensa energian käyttöä ja tuotantoa, materiaali- ja sivuvirtoja sekä jätteitä toimien siten symbioottisessa suhteessa keskenään. Teollisuuspuistokonsepti vastaa kestävän kehityksen ja ilmastonmuutoksen haasteisiin.

Case: Off-grid -kaasutalous: Porin seutu on kansallinen off-grid -alueen kaasutalouden edelläkävijä. Suomen ensimmäinen LNG -tuontiterminaali on rakennettu Porin Tahkoluotoon. Uusi energiamuoto vaikuttaa laajasti Satakunnan talouteen ja se on käynnistänyt 150 miljoonan euron kaasuinvestointien sarjan teollisuudessa, jakelussa ja biokaasun tuotannossa. Uusia investointipäätöksiä on suunnitteilla ja seuraava askel kaasutalouden mahdollisuuksien hyödyntämisessä on kaasun liikennekäytön aloittaminen ja jakeluverkoston kehittäminen. Satakunnassa suunnitellaan hajautetun biokaasutuotannon toimintamallia, joka voisi toimia pilottina kansallisen biokaasulogistiikan kehittämisessä.

A4. Teollisuuspuistot startup:ien ja PK-yritysten katalyyttinä sekä uuden liiketoiminnan kasvuympäristönä

Teollisuuspuistossa teollisuusyritysten ja kasvuyritysten yhteistyö on yksi teollisuuden uudistumisen keskeisistä välineistä. Teollisuuspuistossa luodaan uusia rajapintoja teollisuusyritysten ja kasvuyritysten välille. Teollisuuspuistot avataan teollisuuden palvelujentuottajien ja asiantuntijayritysten innovaatiotoiminnalle. Lisäksi luodaan tapoja saattaa startup -yritykset yhteistyöhön teollisuusyritysten kanssa. Teollisuuden kehittämishaasteisiin etsitään uusia innovatiivisia ideoita ja ratkaisuja. Uudet menetelmät ja sovellukset, kuten digitaalisuus, pelillistäminen ja joukkoistaminen ovat uusien ratkaisujen potentiaalisina lähteinä. Tavoitteena on luoda uusi ekosysteemi, jossa erilaiset yritykset toimivat yhteisessä kehitystyössä pyrkien entistä syvällisemmin ymmärtämään globaaleja asiakastarpeita. Menetelmänä erilaisten ja eri kokoisten yritysten kohtaamisessa voidaan soveltaa teollisuuspuistojen teollisuusyritysten, startup:ien ja pk-yritysten yhteisiä Innovation Challenge ja Hackathon tyyppisiä tapahtumakokonaisuuksia. Esimerkiksi Prizztechin MatchINDUSTRY LABin tavoitteena on edistää teollisuusyrityksissä kokeilukulttuuria, jossa uusia asioita kokeillaan ja pilotoidaan ennakkoluulottomasti. Tuloksena nopeista kokeiluista on pidemmän aikajänteen tuloksena uusi pysyvä ekosysteemi yritysten yhteistyölle.

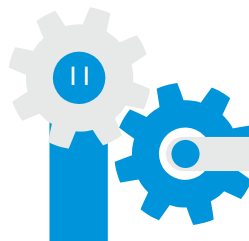
Case: Satakunnan automaatio- ja robotiikka-alan kehitysohjelma. Satakunta on Suomen automaatio- ja robottialan keskittymä (70-80 yritystä) ja Satakunnassa on jo yli kymmenen vuoden ajan rakennettu automaation tutkimusta, sovelluskehittämisaamasta ja teknologista infrastruktuuria. Koulutus- ja tutkimuslaitosten, kuntien elinkeinotoimien ja yrityssektorin välinen vuoropuhelu on ollut hedelmällistä ja automaatioalan osaamiskeskittymään kuuluvien yritysten yhteistyönä on syntynyt Robocoast -verkosto. Robocoastin tavoitteena on kehittää Satakunnan automaatioverkostolle yhteinen brändi ja markkinoida yksittäisten automaatioverkoston yritysten osaamista ja tuotteita.

Case: Teollisuuden tapahtumakokonaisuus Match Industry: Alun perin Rauman telakan ja sen toimittajaverkoston tarpeisiin vuonna 2007 Match Marine nimellä käynnistynyt kontaktitapahtuma on kehittynyt vuosien mittaan kaksipäiväiseksi tapahtumakokonaisuudeksi. Match Industryn fokus on alusta saakka ollut meri- ja offshore-teollisuudessa, joita on täydennetty ympäristötekniikalla, ydinvoimalla ja energiasektorilla. Nykymuodossaan Prizztech Oy:n vuosittain järjestämä tapahtuma kokoaa yhteen 20 päähankkijayritystä ja 500 alihankkija-, toimittaja- ja asiantuntijayritystä selkeällä formaatilla toteutettavaan tehokkaaseen kontaktitilaisuuteen ja kansainväliseen teollisuusseminaariin.

Case: Satakunnan peliala: Satakunnassa on vireä pelialan startup -yritysten muodostama ekosysteemi, joka suhteessa Suomen peliteollisuuteen profiloituu ns. hyötypelieihin. Hyötypelieistä odotetaan Suomelle pelialan kolmatta tukijalkaa viihdepelien ja viihdepeliasettien (pelihahmot ja oheistuotteet) lisäksi. Pelialan kehitystä Satakunnassa tukee Porin Yliopistokeskuksessa tehtävä pelien ja pelillisyyden tutkimus- ja kehitystyö. Tampereen teknillisen yliopiston ja Turun yliopiston yhteistyönä Poriin ollaan perustamassa uusi pelillisyyteen liittyvä professuuri. Pelillisyyden hyödyntämisellä on mahdollista löytää kustannussäästöjä ja tehokkuusetuja tuovia hyötypelien sovelluskohteita teollisessa toiminnassa ja teollisuusympäristöissä esimerkiksi logistiikkaratkaisuihin, työvoiman osaamisen kehittämisessä sekä turvallisuus- ja työhyvinvointiaiheissa.

4.2. Teollisuuspuistot investointikohteena ja toimintaympäristönä

Satakuntalaisissa teollisuuspuistoissa ja -alueilla on toteutunut ja toteutumassa huomattavia investointeja. Porin Tahkoluotoon merituulipuistoon on käynnistymässä 120 miljoonan euron investoinnit. Tahkoluotoon on valmistumassa myös Suomen ensimmäinen LNG-terminaali, joka on 81 miljoonan euron investointi. Harjavallassa Suurteollisuuspuistossa on käynnissä 183 miljoonan euron suuret investoinnit teollisuuden infrastruktuuriin, erilaisiin tuotantolaitoksiin ja energiantuotantoon. Sata-

Seaside Industry Park Rauma . Kuva: Antti Partanen

Kuva: Cimcorp Ulvila

Kuva: Antti Partanen

Länsi-Suomen pelastusharjoitusalue. Kuva: Satakuntaliitto

kunnan ammattikorkeakoulun uusi vuonna 2017 valmistuva kampus Porissa on 40 miljoonan euron investointi. Raumalla suurteollisuus on investoinut lähiaikoina voimakkaasti. Bioklusterin (erityisesti metsäteollisuus ja sen sivuvirrat) suunnitteilla ja osittain jo toteutuksessa olevat investoinnit ovat 172 miljoonaa euroa. Seaside Industry Parkin alueen investoinnit ovat 62 miljoonaa euroa ja Lakarin alueen 126 miljoonaa euroa. Rauman sataman väyläinvestointi ja satama-alueen suunnitteilla ja osittain jo toteutuksessa olevat investoinnit ovat lisäksi 100 miljoonaa euroa. Kaiken kaikkiaan Satakunnan teollisuusalueilla ja -puistoissa on tehty lähivuosina noin 1 miljardin euron teolliset investoinnit (pl. Olkiluoto 3 ydinvoimalahanke). Näiden lisäksi Satakunnan teollisuuden perusinvestoinnit ovat vuosittain noin 250 miljoonaa euroa.

Toimenpiteet:

B1. Teollisuuden infrarahasto investointien houkuttimena

Teollisuuspilotin tavoitteena on, että satakuntalaiset yritykset ja teollisuus ovat myös jatkossa houkuttelevia investointikohteita. Teollisuuspilotissa kehitetään alueen teollisuuspuistoja investoimisen arvoisina toimintaympäristöinä. Tulevaisuuden kannalta on tärkeää kehittää toimintatapoja, joilla investoinnit mahdollistetaan. Esimerkiksi rahastot ovat yksi keino, jolla pääomat ohjautuvat kasvuhaluille yrityksille.

Case: Rauman seudun teollisuuden Kasvattajarahasto. Rahaston tavoitteena on harjoittaa sijoitustoimintaa, jolla on erityinen vaikutus Rauman seudun ja työssäkäyntialueen työllisyyteen, elinvoimaan ja kehitykseen. Eri toimialoille kohdentuvan sijoitustoiminnan kohteena ovat erityisesti cleantech-yritykset sekä ns. vähähiilisyteen toiminnassaan tähtäävä muuttuva teollisuus. Noin 10 miljoonan euron suuruinen rahaston sijoitukset kohdentuvat pätevästi johdettuihin ja kasvuhaluisiin teollisuusyrityksiin tai teollisuuden palveluyrityksiin.

B2: Kehityskumppanuudet viranomaisten ja yritysten kesken

Teollisuuspilotissa luodaan uusia PPP-toimintamalleja (public-private-partnership) viranomaisten ja yritysten välisiin kehityskumppanuuksiin. Ympäristö-, työturvallisuus-, työhyvinvointi, lupa- ja koulutusasioissa kumppanuuksien voidaan sujuvoittaa toimintaa. Tavoitteena on tehdä toimintaympäristöstä yrityksille ennustettavampi, antaa aikaa varautua muutoksiin ja välttää turhia kustannuksia. Ympäristölupaehdot ovat yksi keskeisistä kehittämiskumppanuuksien osa-alueista, sillä esimerkiksi metallinjalostusteollisuudessa Porin Kubariteollisuuspuiston kohdalla ympäristöluvilla on suuri merkitys yritysten toimintaedellytyksiin. Teollisuuspilotissa kehitetään lupamenettelyä teollisuuden toimintaedellytysten turvaamiseksi ja sijoitusten houkuttelemiseksi Suomeen. Otetaan mallia hyvistä käytännöistä, joilla on pystytty tehostamaan lupaprosesseja. Yhteistyökumppanuuksien yleisempinä tavoitteina ovat ympäristölainsäädännön muutosten ennakointi, tehokkaampi viestintä ja lisääntyvä dialogi teollisuuden, viranomaistahojen ja kansalaisjärjestöjen välillä.

Case: Seaside Industry Parkin puistokohtainen ympäristölupa. Raumalla entisellä telakka-alueella sijaitseva teollisuuspuisto on merkittävä meritekniikan ja metallituotteiden valmistuksen keskittymä, joka tarjoaa yrityksille raskaaseen kokoonpanotoimintaan soveltuvaa yhteistä infrastruktuuria ja palveluita. Seaside Industry Park on hakenut puistokohtaisen ympäristöluvan tehostaen siten lupaprosessia. Lisäksi uusi toimintatapa on poistanut lupaprosessissa ja raportoinnissa yrityksissä ja viranomaispuolella tapahtuvaa päällekkäistä työtä. Seaside Industry Parkin ympäristölupa myönnettiin ensimmäistä kertaa Suomessa teollisuuspuistokokonaisuudelle ja vieläpä ennätysajassa. Tämä toimintatapa olisi monistetavissa muihinkin teollisuuspuistoihin ja -alueisiin.

Case: Länsi-Suomen Pelastusharjoitusalue. Porissa sijaitseva pelastusharjoitusalue on erikoistunut perus- ja täydennyskoulutukseen. Harjoitus- ja koulutustoiminta kattaa pelastustoimen, turvallisuusalan sekä siviilikriisinhallinnan. Harjoitusaluetta käytetään pelastustoiminnan kannalta tarpeellisten taitojen harjoitteluun ja toimimiseen erilaisissa onnettomuustilanteissa hyödyntäen todellisia onnettomuus-, pelastus- ja ympäristöuhkatilanteita jäljitteleviä olosuhteita. Toimintaa kehitetään viranomaisten ja yritysten yhteistyönä palvelemaan entistä monipuolisemmin teollisuuden tarpeita mm. kaasu- ja kemikaaliturvallisuudessa.

B3: Kasvun mahdollistavat liikenne- ja muut logistiset ratkaisut

Logistiikalla on tulevaisuudessa entistä suurempi merkitys teollisuuden kilpailukyvyn kannalta. Uusilla logistiikkainnovaatioilla ja digitaalisilla ratkaisuilla on roolinsa teollisuuden uusiutumisessa. Teollisuuspuistoissa logistiikan kehittäminen on tehokkuuden kasvun ja synergiaetujen lähde. Teollisuuspilotissa tavoitteena on huolehtia teollisuuden logististen järjestelmien, ratkaisujen ja infrastruktuurin kehittämisestä. Modernit, ekologisesti kestävät ja älykkäät logistiset ratkaisut ja järjestelmät ovat Teollisuuspilotin fokuksessa. Satakunnan teollisuuspuistojen ja -alueiden on kytkeydyttävä materiaalivirtojen, liikenteen ja kuljetusketjujen verkostoihin, solmukohtiin ja kansainvälisiin logistiikkakäytäviin. Satamien, raide- ja maantieliikenteen sekä tietoliikenteen ja -verkkojen kehittämistarpeet on huomioitava monipuolisesti.

Case: Yksityisen raideliikenteen hyödyntäminen teollisuuspuistossa. Satakuntaan on suunnitteilla teollisuuslaitosten tarpeista lähtien yksityisen toimijan tarjoama vaihtoehto raideliikenteeseen Harjavallan ja Porin välillä. Raideliikennettä suunnitellaan yhteistyössä Harjavallan Suurteollisuuspuiston, Porin Kupariteollisuuspuiston sekä Meri-Porissa sijaitsevan Kaanaan teollisuuspuiston kanssa. Myönnetty tavaraliikenteen turvallisuuslupa on ensimmäinen askel kohti avointa kilpailutilannetta, jossa haastetaan raideliikenteen monopoli. Teollisuuslaitokset ovat hyvin kiinnostuneita yksityisen toimijan tarjoamasta vaihtoehdosta.

4.3. Teollisuuspuistot työelämän uudistijana

Teollisuuspuistot soveltuvat erinomaisesti työelämän uudistamiseen, sillä niissä toimivat yritykset ovat jo nyt aktiivisessa yhteistyössä työelämään liittyvissä asioissa. Työvoima on teollisuudelle tärkeä resurssi, jonka tehokasta käyttöä voidaan edistää innovatiivisin tavoin, kuten esimerkiksi yritysten välisellä työvoiman yhteiskäytöllä. Teollisuuspuisto sopii hyvin alustaksi resurssipankille, jolloin puistossa toimivat yritykset tietävät sisäisistä työvoima- ja osaamistarpeista ja tarjonnasta. Työelämän uudistuksin voidaan saavuttaa taloudellisia etuja, tukea elinikäisen oppimisen tavoitteita, parantaa työhyvinvointia, tukea työntekijöiden työssä jaksamista ja lisätä työmarkkinoiden joustavuutta.

Toimenpiteet:

C1. Uudistuva erikoiskoulutus ja uudet väylät työhön.

Työelämäteemassa yksi keskeisistä kehittämiskokonaisuuksista on uudet erikoiskoulutusmallit. Erikoiskoulutus on yritysten kannalta joustava ja tehokas tapa saada palvelukseensa osaavaa henkilöstöä. Työntekijöiden kannalta erikoiskoulutus on hyvä tapa päästä sisälle työelämään. Monet yritykset hankkivat nykyään kaiken uuden työvoimansa erikoiskoulutuksen kautta. Erikoiskoulutus nivoo tehokkaasti tutkintokoulutuksen yhteen yritysten työtehtävien kanssa. Nykyinen erikoiskoulutus ei kuitenkaan täysin vastaa yritysten muuttuvia tarpeita, vaan järjestelmän uudistamiseen kaivattaisiin uusia, yritysälähtöisiä malleja. Esimerkkinä uudenlaisesta ajattelusta on Suomen Yrittäjien esittelemä uudenlainen osaamisen kasvuun sidottu oppisopimuskoulutuksen palkkamalli. Erikoiskoulutus voi jatkossa sisältää myös muuntokoulutuksen piirteitä. Työelämän uudistamisessa on tarpeen myös luoda uusia väyliä työhön. Teollisuuden rakennemuutokseen ja talouden nopeutuviin sykleihin on pystyttävä vastaamaan entistä nopeammin. Teollisuuden työskentelytavat, kuten esim. tiimityö, on huomioitava koulutuksessa. On kehitettävä uusia koulutusmalleja teollisuuden muuttuviin osaamistarpeisiin vastaamiseen ja työllisyyden edistämiseen. Myös mentorointia on hyödynnettävä entistä monipuolisemmin, edelläkävijä tässä voi olla Pori-offshore -klubin toimintamallin laajentaminen kokeiluun koko Satakuntaan.

Case: Työelämään siirtymistä tukevat opinnot. Vastatakseen työelämän haasteisiin ja lisätäksään opintojen ohessa tehtävän työn opinnollistamista, Satakunnan ammattikorkeakoulu on päättänyt sisällyttää kaikkien koulutusohjelmien opetussuunnitelmaan ns. työelämään siirtymistä tukevat opinnot. Työn opinnollistaminen on vaihtoehtoinen tapa opiskella. Siinä tutkinnossa edellytettävää osaamista hankitaan tekemällä työtä ja se palvelee työssä käyvän opiskelijan ammatillista kehittymistä ja tutkintoon valmistumista. Opinnollistaminen yhdistää työssä ja ammattikorkeakoulussa tapahtuvaa oppimista. Työpaikkälähtöisessä opinnollistamisessa työpaikka haluaa saada tutkintoon johtavaa koulutusta omille työntekijöilleen. Korkeakoululähtöisessä opinnollistamisessa korkeakoulu tarjoaa mahdollisuuden suorittaa osan opintojaksoista esimerkiksi työelämäprojekteissa.

C2. Toisen asteen ja korkea-asteen yhteistyön kehittäminen

Toisen asteen ja korkea-asteen yhteistyön kehittäminen on erittäin tärkeää yritysten henkilöstön osaamisen kannalta. Esteitä toisen asteen ja korkeakoulujen välillä olisi madallettava. Mahdollisuus liikkua eri oppiasteiden välillä ja päivittää osaamista työelämän tarpeiden mukaan edesauttaa myös elinikäisen oppimisen tavoitteiden saavuttamista. On tärkeää tunnistaa eri toimialoja hyödyttävät oppimispolut toisen asteen oppilaitoksista korkeakouluihin. Opiskelun jatkaminen korkeammalla tasolla ja aiempien opintojen hyväksi lukeminen esimerkiksi teknillisiin korkeakouluihin mentäessä täytyisi olla mahdollisimman sujuvaa. Oppilaitokset voivat luoda satakuntalaisen teollisuuden tarpeita palvelevia opintoväyliä työelämän, toisen asteen opintojen ja korkea-asteen opintojen välille.

Case Merenkulku. Satakunnan ammattikorkeakoulu ja toisen asteen ammatillinen kouluttaja Länsirannikon Koulutus Oy WinNova ovat yhdistäneet merenkulun koulutuksen toiminnallisesti vaiheittain syksystä 2014 alkaen. Tuloksena on merenkulun opetuksen ja

tutkimuksen vahvuuksien (henkilöstöresurssit, tilat, laitteet ja simulaattorit) yhteinen hyödyntäminen. Yhteistyö liittyy laajempaan Rauman Merikampus -hankkeeseen, jossa teollisuuspuisto Seaside Industry Park ja kampusalueen välittömässä läheisyydessä olevat yritykset muodostavat uuden meri- ja teknologiateollisuuden osaamiskeskittymän.

5. Ohjelman toteutusprosessi

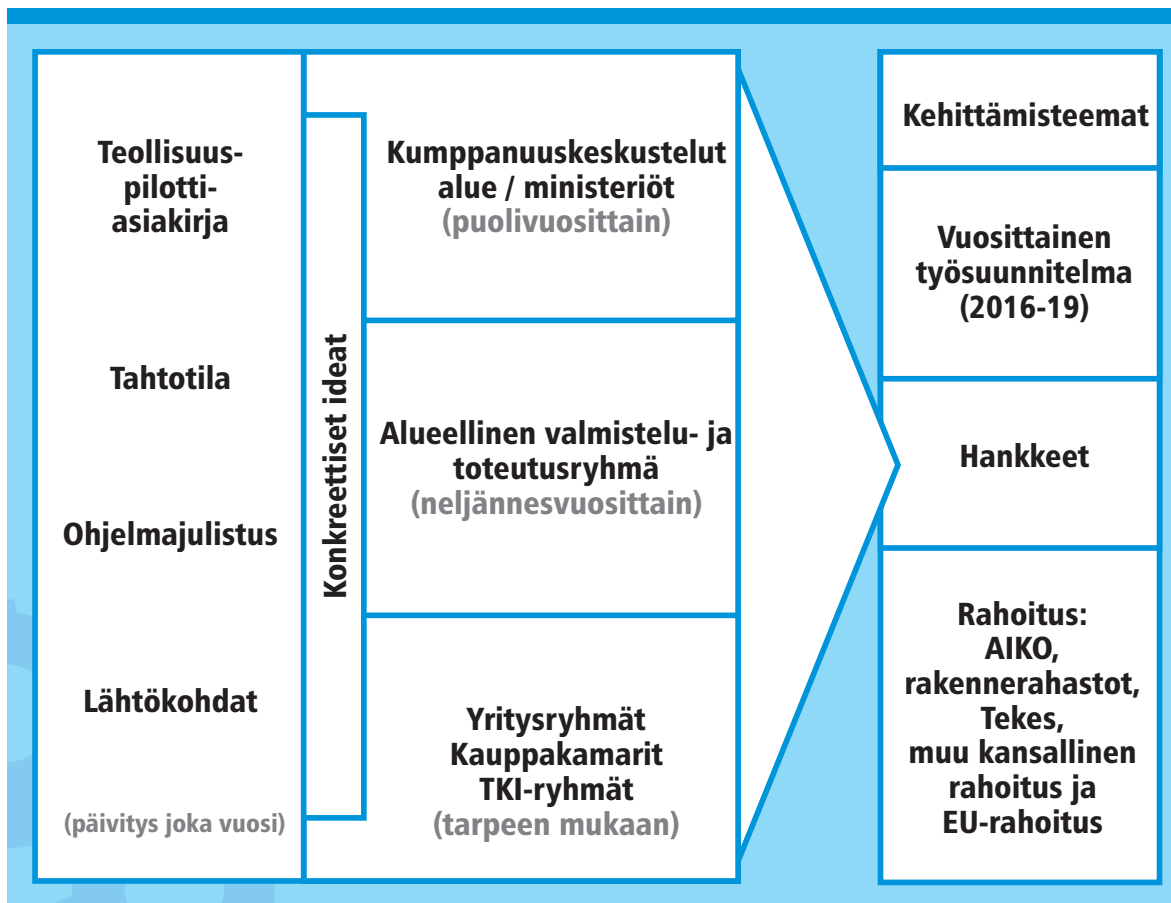
Tavoitteet

Teollisuuspilottissa toiminnan lähtökohtana on yritysten uusiutuminen. Teollisuuspilotti kokoaa yritykset ja julkiset organisaatiot yhteen uudenlaiseen vuorovaikutukseen. Yritysten kehittämistarpeita ja ideoita kootaan kauppakamarien teollisuus-, HR- ja muista valiokunnista sekä yritysverkostoista. Uudet ideat jalostuvat kehittämistyössä kokeiluiksi ja pilotoinneiksi, jotka toteutetaan julkisten toimijoiden ja yritysten yhteisissä TKI-projekteissa. Teollisuuspilotti toimii sateenvarjona teollisuuden uudistamisteemoissa käynnistettävälle hankkeille. Tavoitteena on teollisuuden toimintaedellytysten kehittämiseen, kilpailukyvyn paranemiseen ja teollisuuden uudistumiseen sekä uudenlaisen Teollisuuspuisto 2.0-konseptin kehittämiseen.

Prosessi

Teollisuuspilotti on valmisteltu Satakunnan kauppakamarin, Rauman kauppakamarin, Satakunnan ELY-keskuksen, Satakuntaliiton sekä kaupunkien yhteistyönä. Teollisuuspilottin valmistelutyö on toteutettu tiiviissä vuoropuhelussa elinkeinoelämän kanssa. Teollisuuspuistoissa toimivien yritysten, kuntien elinkeinotoimien, pk- ja startup-yritysten edustajien sekä tutkimus- ja koulutuslaitosten näkemykset on integroitu ohjelman tavoitteisiin. Teollisuuspilottin käynnistyessä ministeriöiden edustajat kutsutaan mukaan ohjelmajulistukseen ja työskentelyyn, jossa käydään aktiivista alueen ja ministeriöiden välistä kumppanuuskeskustelua.

Kuva 3. Teollisuuspilottin toimintamalli.

Teollisuuspilottin lähtökohdat ja Satakuntalainen tahtotila teollisuuden toimintaedellytysten kehittämiseksi on kuvattu tässä ohjelmajulistuksena toimivassa asiakirjassa. Ohjelman toimenpiteet ja käynnistettävät projektit kootaan vuosittaiseen työsuunnitelmaan.

Hyödyt

Teollisuuspilotti tuottaa yrityksille uutta osaamista ja toimintatapoja. Ministeriöille ja muille organisaatioille syntyy hyödynnettäväksi yhteisiä kehittämisteemoja, joilla on suuri kansallinen merkitys teollisuuden kehittämisen, kilpailukyvyn ja uusiutumiskyvyn näkökulmasta. Teollisuuspilotille tehdään vuosittainen työsuunnitelma, josta käyvät ilmi ohjelman toimenpiteet ja projektit. Projektit rahoitetaan eri rahoitusinstrumentein, joita ovat AIKO-rahoitus, rakennerahastot, Tekes, muu kansallinen rahoitus ja EU-rahoitus.

SATAKUNNAN TEOLLISUUSPILOTIN MAHDOLLISIA RAHOITUSKANAVIA:

AIKO-rahoitus (valmistelu & katalyyttiraha)

- Nopeat kokeilut ja pilotoinnit esim. 20-30.000€/kokeilu

Olemassa olevan EU-rahoituksen hyödyntäminen

- Satakuntaliitto (EAKR), Satakunnan ELY (EAKR, ESR)
- Maaseutuohjelma 2014-20 (ELY, LEADER)

- Kansallinen kärkihankepanostus (TEM, MMM, YM)
- TEKES-rahoitus
- Muu kansallinen rahoitus, yritykset

Mahdollisia rahoitusvälineitä yrityshankkeisiin

- ESIR-rahoitus (EIP), uusi PK-aloite (täyterahoitus EIP)
- Suora EU-rahoitus (mm. Horisontti 2020, Interreg-ohjelmat)

Kuva 4. Satakunnan Teollisuuspilottin rahoituskanavia.

6. Teollisuuspilottin uutuusarvo

Teollisuuspilottin uutuusarvon kannalta keskeisiä tekijöitä ovat aluekehityskumppanuus ja uudenlainen teollisuuspuistojen kehittämiskonsepti.

Teollisuuspilotti aluekehityskumppanuuden vahvistajana

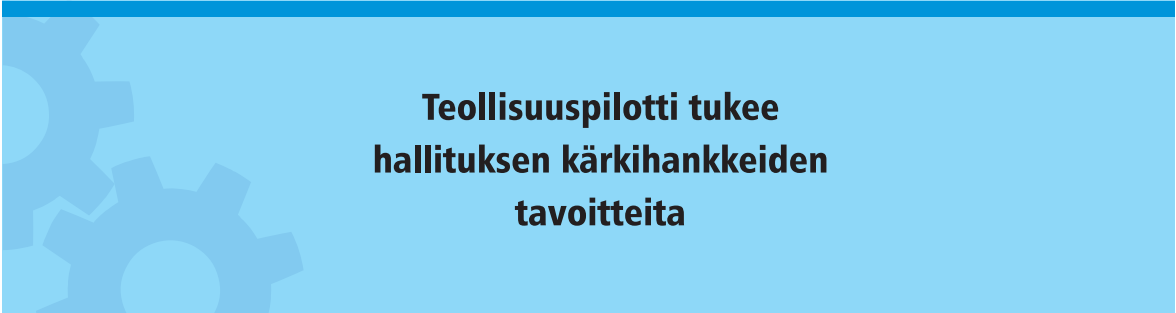
Teollisuuspilotti vahvistaa aluekehityskumppanuutta valtionhallinnon, eli ministeriöiden, ja alueellisten viranomaisten välillä. Teollisuuspilottissa luodaan uusi toimintamalli viranomaisten ja elinkeinoelämän yhteistyölle teollisuuden uusiutumisen- ja kehittämispyrkimyksissä.

Teollisuuspuistojen kehittämiskonsepti 2.0

Teollisuuspilottissa luodaan Teollisuuspuistojen kehittämiskonsepti 2.0, johon kootaan kaikki ohjelmassa syntyvä tieto ja kokemus siitä, minkälainen on teollisuuspuiston seuraavan sukupolven menestyskonsepti. Tavoitteena on se, että teollisuuspuistokonsepti on niin geneerinen, että se on soveltuvin osin hyödynnettävissä eri toimialoilla ja alueilla. Konseptin on kuitenkin oltava niin yksityiskohtainen, että se sisältää kaikki onnistuneen teollisuusalueen relevantit osatekijät.

7. Valtion rooli

Satakunnan teollisuuden kasvuohjelma, Teollisuuspilotti tukee Suomen hallituksen kärkihankkeiden tavoitteita työllisyyden ja kilpailukyyn sekä osaamisen ja koulutuksen teemoissa. Työllisyyden ja kilpailukyyn osalta Teollisuuspilotti tarjoaa uusia välineitä kärkihankkeeseen 1, "Kilpailukyyn vahvistaminen elinkeinoelämän ja yrittäjyyden edellytyksiä parantamalla". Kärkihankkeen sisältämä toimenpide 5 "Alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen käynnistäminen" on Teollisuuspilottin ydintä. Osaamisen ja koulutuksen teemassa Teollisuuspilotti linkittyy vahvasti kärkihankkeeseen 5, eli "Vahvistetaan korkeakoulujen ja elinkeinoelämän yhteistyötä innovaatioiden kaupallistamiseksi". Teollisuuspilottin tavoitteena on luoda vahvoja satakuntalaiseen osaamiseen perustuvia osaamiskeskittymiä ja koota TKI-resursseja osaamiskeskittymien vahvistamiseen.

**Teollisuuspilotti tukee
hallituksen kärkihankkeiden
tavoitteita**

Valtiolta toivotaan tukea hallituksen strategista hallitusohjelmaa ja sen kärkihankkeiden teemoja ja tavoitteita tukevalle Satakunnan teollisuuden kasvuohjelmalle, Teollisuuspilottille. Valtion toivotaan osallistuvan kokeilukulttuuriin, jolla tavoitellaan uudenlaista yhteistyötä eri toimijoiden välille, taloudellista kasvua ja työllisyyttä. Valtion roolina olisi ministeriöiden aktiivinen osallistuminen Teollisuuspilottiprosessiin ja sen puitteissa tapahtuvaan teollisuuden toimintaympäristön kehittämiseen, kumppanuuskeskusteluihin sekä osarahoitusprosessiin ja erillishankkeiden rahoitukseen.

Työryhmä

Satakunnan teollisuuden kasvuohjelmaa, Teollisuuspilottia on valmisteltu laaja-alaisessa työryhmässä, jonka jäseniä ovat olleet seuraavat henkilöt:

Timo Aro, Porin kaupunki
Asko Aro-Heinilä, Rauman kaupunki
Markku Jokela, Satakunnan ELY-keskus
Markku Kivinen, Satakunnan Yrittäjät ry.
Katja Laitinen, Satakuntaliitto, työryhmän sihteeri
Sami Leppimäki, Prizztech Oy, ohjelma-asiakirjan kirjoittaja
Päivi Liuska-Kankaanpää, Satakuntaliitto
Marika, Luoma, Satakuntaliitto, työryhmän 2. sihteeri
Marko Mikkola, Rauman kauppakamari
Heikki Nurmi, Rauman kaupunki
Marko Rajamäki, Pohjois-Satakunnan Kehittämiskeskus Oy
Eila Törmä, Huittisten kaupunki
Janne Vartia Prizztech Oy, ohjelma-asiakirjan kirjoittaja
Markku Vesa, Satakunnan kauppakamari
Timo Vesiluoma, Satakuntaliitto, työryhmän puheenjohtaja

Lähteet

Satakunnan ja Rauman kauppakamarit 2013. Satakunnan Teollisuusvisio 2020.
<http://www.rauma.chamber.fi/sites/rauma.chamber.fi/files/asiakaskuvat/liitteet/Satakunnan%20teollisuusvisio%202020%20.pdf>

Satakuntaliitto. Satakunnan älykkään erikoistumisen teemat.
http://www.satakuntaliitto.fi/sites/satakuntaliitto.fi/files/tiedostot/Aluekehitys/TKI/RIS3__Satakunta.pdf

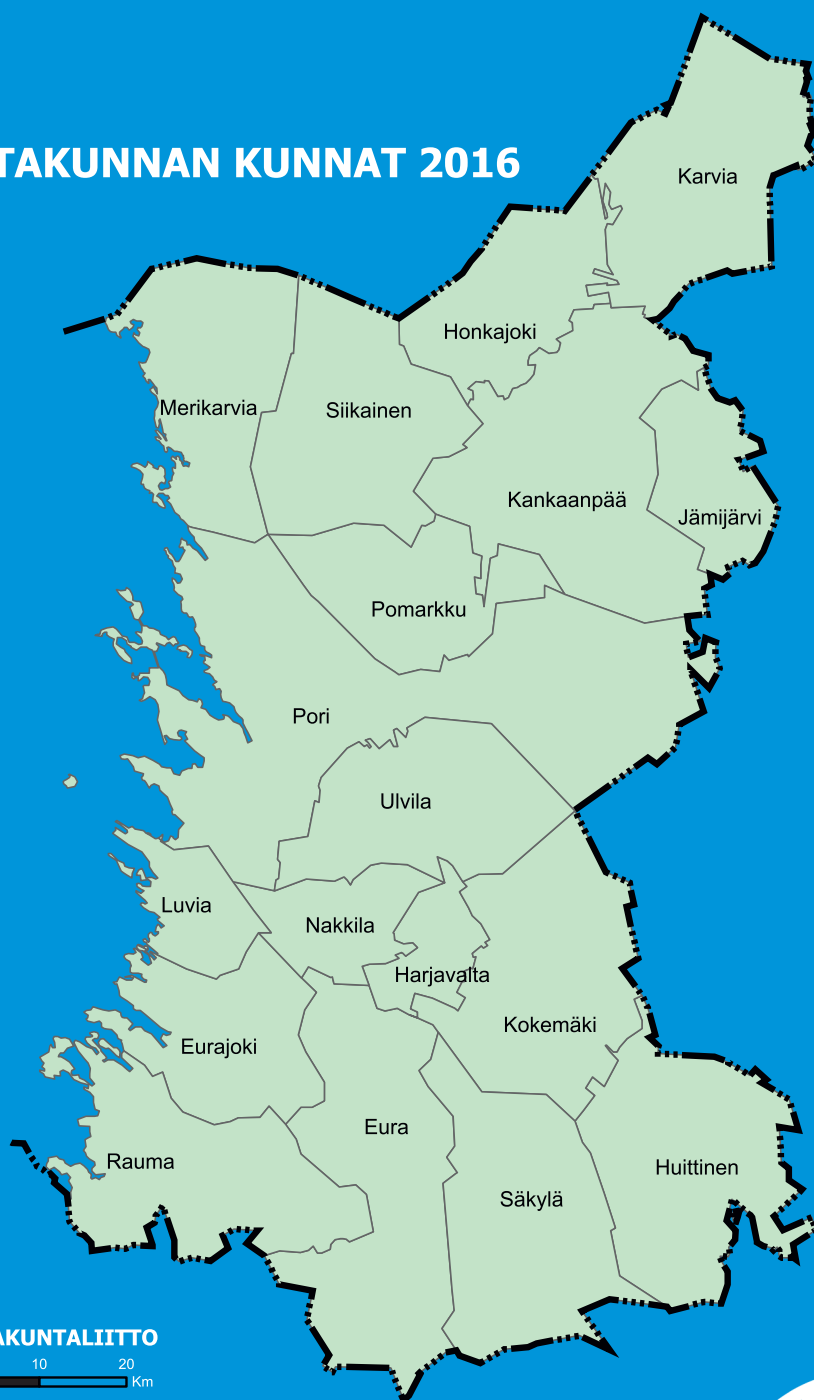
Ratkaisujen Suomi. Pääministeri Juha Sipilän hallituksen strateginen ohjelma, 29.5.2015.
<http://valtioneuvosto.fi/hallitusohjelman-toteutus>

Uusiutuvan teollisuuden ja käytäväkehityksen vahvistaminen. Porin kaupunki, 29.1.2016.
Oman pääoman ehtoisia sijoituksia pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Aboa Venture Management Oy, 3.11.2015.

Pohjoinen kasvuvyöhyke. Hakemus Työ- ja elinkeinoministeriön kasvusopimusmenettelyyn. 29.1.2016.
<http://ah.turku.fi/kh/2016/02010031/Images/1432779.pdf>

SATAKUNNAN KUNNAT 2016

SATAKUNTALIITTO

0 10 20 Km

1.1.2016 / VSi

SATAKUNTALIITTO
PL 260
28101 Pori
kirjaamo@satakunta.fi
www.satakuntaliitto.fi